

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike.
Inserati: do 9 peti vrst 4 K, od 10—15 peti vrst 6 K, večji inserati peti vrst 8 K; notice, poslano, izjave, reklame, preklic peti vrst 12 K; poroke, zaroke velikost 15 vrst 120 K; ženitne ponudbe beseda 3 K. Popust le pri naročilih od 11 objav naprej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ volja v Ljubljani in po pošti:
V Jug-stavili: celoletno naprej plačan . . . K 300—
polletno . . . 150—
3 mesečno . . . 75—
1 . . . 25—
V inozemstvu: celoletno . . . K 480—
polletno . . . 240—
3 mesečno . . . 120—
1 . . . 40—
Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje

Telefon št. 34.

Se sprejema le podpisane in zrednostno frankovane

Rokopisev se ne vrata.

Posamezna številka stane 50 par = 2 kronl.

V inozemstvu 65 par = K 2.60.

Postnina plačana v gotovini.

Nj. Veličanstvo kralj Aleksander prisegel na ustavo.

Beograd, 6. novembra. (Izv.)

Danes v nedeljo točno ob 11. popoldne je Nj. Veličanstvo kralj Aleksander v smislu § 58 ustave prisegel na ustavo pred narodno skupščino.

Vreme je neugodno. Kljub temu so se že ob zgodnjih dopoldanskih urah, takoj po devetih zbrale velike množice naroda, meščanov in seljakov na glavnih ulicah kralja Milana in Miloša Velikega, tvoreč mogočen špalir od dvora do poslopja narodne skupščine. Nekatere skupine pa so že takoj po sedmih jutraj zavzele ugodne točke, da vidijo kralja. Med množico je vladala velika napetost, ker je vsakdo hotel videti vladarja, ki javno še ni nastopil, odkar se je vrnil v domovino.

Edinice beogradske garnizije so v polni vojni opremi tvorile špalir od dvora do narodne skupščine, tako tudi pehota in konjenica kraljeve garde.

Ob 10. uri 55 minut je Nj. Vel. kralj Aleksander v spremstvu ministrskega predsednika g. Nikole Pašića krenil s dvora v avtomobilu proti narodni skupščini. Za njim avto s prvimi kraljevim pobočnikom generalom Hadžićem in dežurnim pobočnikom. Kralj nosi priprosto generalsko uniformo. Na njegovem obrazu je opažati še znake prestane bolezni, sicer pa je kralj videti krepak in zdrav. Na vsem potu je mnogobrojna množica prirejala kralju viharne in navdušene ovacije, vzklikajoč: »Živeo naš kralj!« Na čelu je jahal mal oddelek gardne konjenice. Pred narodno skupščino pa je svirala godba narodno himno.

V narodni skupščini. Prisega.

V narodni skupščini je bilo že ob ranih urah živahno vrvenje. Zbornica je svečano okrašena z zelenjem in državnimi zastavami. Pred predsedniško oz. govorniško tribuno in ministrskimi sedeži je postavljena miza, na kateri stoji razpelo in zraven sveti evanglij. Pri mizi stoji tudi velika sveča. Slika našega blagopokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja je ogrnjena v črn flor. Kmalu po deseti uri so se začele polniti galerije, ki so bile zasedene z izbranim občinstvom. Vhod v skupščino je bil pod strogo kontrolo. Tudi lože so bile kmalu zase-

dene. Poročevalska loža je bila popolnoma zasedena. Prisotni so tudi zastopniki inozemskega časopisa, tako »Berliner Tageblatt«, »Vossische Zeitung« in dva poročevalca angleških listov. Ob 10.25 so prišli diplomati v svojo ložo, vsi v gala-uniformah. Med drugimi so bili navzoči češkoslovaški poslanik Kalina, romunski Emandi, angleški Young, francoski Simons in italijanski Manzoni.

Ob 10.50 se je začelo zvonjenje električnih zvoncev, ki so klicali narodne poslance v zbornico. Prisotni so bili vsi poslanci parlamentarnih skupin, navzoči so bili tudi socijalni demokratje, republikanci, Jugoslovanski klub z dr. Korošcem in vladne stranke korporativno. Nekaj minut popreje so v dvorano stopili predsednik narodne skupščine dr. Ribar in člani vlade.

Predsednik dr. Ribar je otvoril svečano sejo narodne skupščine in pozval poslance, naj zasedejo svoje sedeže. Najprej je bil prečitan in sprejet zapisnik zadnje seje. Nato je predsednik dr. Ribar odredil kratek odmor do prihoda Njeg. Vel. kralja Aleksandra v dvorano. Čim je došel avto, da se kralj približuje, so predsednik dr. Ribar in vsi člani vlade odšli pred vhod narodne skupščine. Točno ob 11. je kralj Aleksander prispel v avtomobilu pred skupščino. Predsednik dr. Ivan Ribar je kratko javil: Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander prihaja! Vzkliknil je dalje: »Živeo Njegovo Vel. kralj Aleksander!«

Pred kraljem stopajoči predsednik dr. Ivan Ribar je pri vstopu v dvorano zopet ponovil besede: »Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander prihaja!«

Čim je kralj Aleksander stopil v dvorano, so v zbornici zazrili navdušeni življenjski. Vsi poslanci, galerije in lože so oduševljeno pozdravljale vladarja. Ploskanja in vzklikanja ni hotelo biti konca.

Trenotna tišina. Predsednik dr. Ribar je s krepkim glasom naznanil poslancem: »Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander je prišel, da položi prisego na ustavo.«

Kralj je na to stopil k mizi in položil desno roko na evanglij. Na desni njegovi strani je stal ministrski predsednik Pašić, na levi pa predsednik dr. Ivan Ribar, ki je čil-

tal besedilo prisega, določene v § 58. ustave. S krepkim in jasnim glasom je kralj izgovarjal to-le prisego:

»Jaz kralj Aleksander Kara-gjorgjevič, stopajoč na prestol kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev in sprejemajoč kraljevsko oblast,

prisegam na vsemogočnega Boga, da bom čuval jedinstvo naroda, nezavisnost države in celotnost državne oblasti in da bom ohranil ustavo nedotaknjeno,

da bom vladal po njej in po zakonih

in da bom v vsem svojem delovanju imel pred očmi dobrobit naroda.

Tako mi Gospod Bog pomagaj! Amen!«

Po končani prisegi je predsednik g. dr. Ribar zbornici kratko javil: »Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander je prisegel na ustavo!«

Zbornica je priredila na to kralju velike in iskrene ovacije. Poslanci in galerije so kralju vzklikali: »Živeo naš kralj!« Tudi v diplomatskem koru je bilo opažati iskreno veselje nad izvršenim aktom prisega. Kralj je po prisegi nekaj minut postal v dvorani, razgovarjač se z ministrskim predsednikom g. Pašićem in predsednikom dr. Ribarjem.

Predsednik dr. Ribar je na to predložil protokol prisega Njeg. Vel. kralju Aleksandru v podpis, nakar so podpisali protokol še ostali funkcionarji vlade in skupščine. Po podpisu je kralj poljubil evanglij in razpelo.

Med viharim ploskanjem zbornice in veselim nazdravljanjem je kralj nato zapustil dvorano ter se odpeljal v spremstvu ministrskega predsednika Nikole Pašića nazaj v dvor, zopet od množice viharno pozdravljen.

Med položitvijo prisega je vojaška godba igrala državno himno. Z Banjice in Kalemegdana pa so grmeli topovi.

Predsednik dr. Ribar je po kraljevem odhodu zaključil sejo, naznanjajoč, da prihodnjo sejo skliče pisnim potom.

Sprejem na dvoru.

Po končani prisegi je kralj priredil članom vlade, predsedstvu na-

rodne skupščine in poslancem sprejem na dvoru. Imel je kratek cerclje in se je z državniki in poslanci živahno razgovarjal. Zelo dolgo se je razgovarjal s poljedelskim ministrom g. Ivanom Pucljem. Njegovo

Italijanska ekspanzionost.

Za trenotek se posveti po glasu italijanskih politikov na začetno pisanje o ekspanzivnosti tja preko morja. Pozabijo na uspehe londonskega pakta, katerih vrednost se manjša dan na dan, in se zasanišajo v velik italijanski promet po morju in dobičkanosno kolonij. politiko.

Tako smo čitali te dni v tržaški »Eri« članek o italijani. ekspanzivnosti v Mali Aziji. Tam je odmerjena italijanskim interesom zona, ki nudi s svojim zaledjem bogato izkoriščevališče za razne prirodne pridelke, zlasti kmetijske vrste. Višina Kanija je sposobna za izdatno kmetijstvo, od tam bi se moglo dobiti mnogo žita in obilo onih surovin, kakor kože, volna, oljčna semena itd., za kakršne gredo iz Italije na leto ne milijoni, ampak milijarde lir. Italiji odredena zona je zelo ugodna za njo. Seveda je kolonialna politika težka. Francozi in zlasti Angličani so mojstri v kolonialni politiki. Italija je sicer njihova zaveznica, toda naučila se ni ničesar od njih. Sicer včasih precej obsežno razpravljajo v svoji javnosti in na trgobiskoprometnih zborovanjih o potrebi smotrene italijan. ekspanzivne politike, toda ne stori se nikdar nič resnega, nič velikopoteznega, kar bi pričalo o preokrenitvi v italijanski zunanji politiki. In tako bodo Italijani pač še samo sanjali dalje o svoji ekspanzivnosti tja preko morja.

Izgubljajo se rajše v bližnji hui-skaški gonji proti Jugoslovenom. Kak beneški uspeh, ko je Della Torretta vezal avstrijskega Nemca in Madžara proti Čehoslovakom in Jugoslovenom, to je nekaj, kar ima povzdigniti Italijo in jej dati kdove kako silajno bodočnost! S slepoto so udarjeni sedanjí italijanski vodilni politiki in lahkomiselno napravljajo sedanost in prihodnost svoje domovine.

Trgovski krogi v Italiji silijo na pot k razmahu pomorskega prometa in razviti kolonialne politike, ali politični krogi jih ne razumejo in se vrte okoli stvari, ki Italiji škodujejo gmotno in jo spravljajo ob vsak ugled. Glede maloazijske Ka-

Vel. kralj Aleksander je izrazil ministru svoje veliko zadovoljstvo in vesele, da so hrabri Šumadinci tako gostoljubno in pobratimsko sprejeli naše slovenske kmete.

nije izvajajo, da pride za njo v posev carigradske pristanišče. Italijanska podjetja so razumela odstop interesne zone Italiji v Mali Aziji pa so zato razne banke, trgovske tvrdke, pomorske družbe itd. postavile svoje filijalke v Carigradu, ali vodilni politiki v italijanski državi imajo polno drugih skrbi in jim ni mar pospeševanje trgovine in gori- tev kolonialne politike, kakor to žele trgovci in podjetniki. Že pred vojno je bilo preko Carigrada precej italijanske trgovine. Torej bi razsodna vlada morala samo gledati, da je bo po vojni še več. Pa italijanska zunanja politika brska rajše ob Jadranu, kakor pa da bi se pospela malo višje, poravnala spore s svojimi sosedi, na katere bo vedno navezana, ter se posvetila prekomorskemu delovanju, katero obeta Italiji sijajne čase.

Gori je rečeno, da more dati Kanija vse polno raznih surovin, ki jih Italija potrebuje, katere pa mora dobivati od drugih in potrošiti za nje na leto na milijarde lir. Italijanski člankar pripoveduje, da se celo Amerika trudi za pridobitev maloazijskega tržišča, za katero se poprej ni brigala. Tako hodijo preko Male Azije Francozi, Angličani, Američani, Italijani pa se kar izkušajo med njimi, ker ni na poklicnih mestih ljudi, ki bi umeli vitalne interese svoje države.

Preveč se je zagrizla Italija v Srednjo Evropo, preveč so vplili po Trstu in Gorici ter Reki, pri tem pa jim je ušel ves dobiček tam zunaj. Francozi in Angličani si dele svet ter se uveljavljajo na široko povsodi. Italija pa čepi v evropskem malem prepiru in pada nizdol. Njeni zavezniki so z njo seveda povsem zadovoljni, ker jih nič ne ovira v njih hovi velikih ciljih. Italijanska orientacija proti srednji Evropi in proti Balkanu ne bo prinesla dobrih sadov italijanskemu narodu, nam in Čehoslovakom pa tudi ne bo škodovala. Razmere se razvijajo tako, da kažejo za italijansko zunanjo politiko samo izgubo. Ekspanzivnost Italije naj si ne krči svoje poti po jugoslovanski zemlji.

Ivan Podržaj:

Spokornik.

Ob sveti indijski reki je živel v davnih časih mlad spokornik, ki ga ne omenja nobena verska zgodovina, čegar spomin pa je ohranila tradicija pravovernikov, ki živijo še danes po naukih svete vede Upanishad.

Ta spokornik je lepega večera stopil iz avoje jame ob sveti reki, se pokrnil s kožo divjačine, ki mu jo je posiljala sama božanska Vritra, vzletel iz dolben kamen in se blizil reki, da se napije njene vode.

Komaj se je približal reki, je zagledal na bregu žensko bitje, ki je ravno kar vrglo v vodo čašo, izdolbeno iz belega gorskega kamna. Spokornik je za trenutek obstal, ker pa ni slišal živih bitij, je nagovoril napričakovano prikazen:

— Pozdravljena, sestra moje duše! In žensko bitje mu je odgovorilo: — Pozdravljen, brat, moja duša je hrepenela po tvoji . . .

— Čutil sem tvojo blizino, zato prihajam k tebi, sestra moje duše. — Govoriš resnico, brat moje duše? — Tako mi nebeške Vritre, govori ti resnico! — Stopi bližje in poglej mi v oči! In spokornik ji je pogledal v globoke, svetle oči. Ni je pričakoval, toda govoril je resnico, ker je živila prikazen še vedno v njegovi spokorniški duši . . .

— Res je. Moja vera je resnica tvojih besed.

— In ti si dvomila? Ti, sestra moje duše?

Žensko bitje je sprejelo spokornika za roko in ga peljalo pod visoko drevo.

— Glej, brat! Zadnji žarki obseva- jo sveto reko. Kmalu bo noč. Trudna sem, ti si pa sveč, ker je tvoja duša razumela skrivnost življenja. Kakor večja tavam nesrečna hči večnega trenutka in ne najdem miru, ki ga potrebuje moja duša za svoje zveličanje . . .

— Tudi ti, sestra? Toda vedi, da sem le človek, ki ga je rodila želja drugih po življenju. Moja duša ni svetejša od tvoje. Polna je pregreh telesa, ki ne najde nikoli in nikjer blaženosti, po kateri hrepenijo vsi njegovi udje. Mi vsi smo obsojeni, da iščemo miru, ki pa ne more biti delež naših v pregnanstvu zivečih duš . . .

— Slab je tvoj nauk, brat! Pričakovala sem odrešilne besede, ti pa me obsajaš k nadaljnjemu trpljenju. Imej usmiljenje z menoj in povej mi vse, kar nosiš v srcu!

Spokornik je vzdihnil in se obrnil.

— Ne boj se me, brat, saj sem sestra tvoja!

— Ne bojim se sestre, toda bojim se . . .

— Mene? Mar nisem kakor ti? Diham, čutim, mislim kakor ti in ljubim . . .

— Ne, ti ne ljubiš! Ti ne moreš ljubiti, ker si ženska, samo ženska!

Ze je ovil spokornik kožo divjačine tesneje okoli sebe, vrgel izdolben kamen ob skalo in hotel zbežati, ko je padlo žensko bitje pred njegove noge in ga prosilo tolažbe v imenu najvišjega božanstva.

— Mir s teboj, sestra, in ne skušaj boga, ki ne dovoljuje našim dušam, da bi ga spoznale v pravi božanski ljubezni!

— Mir, mir . . . Kako lepa je ta beseda iz tvojih ust!

— Lepa želja, ki se izpolni v naročju večne volje . . .

In spokornik je stopil k reki, razprostrl raki, pogledal proti nebu in pričel z zvišenim glasom:

Življenje človeka je iskra večnega hrepenenja v vsemirju. Prikaže se v luči in izgine v temi. Toda ne vsa, kar izgine v temi, je obojeno na smrt . . .

Kakor lotos v svetliču narave, tako pričakuje duša človeka, da se razcvete in odcevi, kajti cvet je znamenje novega življenja v bodočem semenu . . .

Ne razume vsak resnice življenja. Le malo jih je, ki slutijo v hrepenenju človeka luč božanstva in smernico večne volje, ki živi od vekov v nas . . .

In mi živimo od vekov v njej, ker so naše duše del njene celote, ki je bistvo vsega, kar živi in kar daje življenje. Kdor razume to, razume vse . . .

Vera v večno življenje je mrtva brez ljubezni, ki je začetek in konec vsega življenja. Ljubezen je gibal večne volje in kdor ljubi, se ne izgubi . . .

Mir, ki ga išče duša človekova, je porok večnosti, ki ne miruje in ne more mirovati. Kdor pa išče miru v ljubezni, ne razume življenja in njegove resnice . . .

— Moje upanje je torej prazno in moja ljubez brez cilja?

— Vsako upanje je prazno, ker upanje ni resnica.

— In ljubez?

— Ljubezen je življenje in njen cilj resnica življenja. Močno duše ljubijo brez upanja, ker njih je zmaga in gotovost.

Obrnjen proti ženskemu bitju, je nadaljeval spokornik z resnim glasom:

— Ženska se boji resnice, zato ne more ljubiti, kakor je napisano v sveti knjigi višjih čednosti. Ni vsak poklican, da ljubi. Ljubljena pa mora biti vsaka duša in v ljubezni drugega so očistilo njeni madeži, da more tekmo- vati v boju za resnico in se zveličati . . .

— Tvoji nauki so mrtve črke, kakor je bila mrtva duša boga, ki je proglasil za resnico zmoto svojega življenja!

— Ne pregreši se, sestra, nad poslanecem božjim, ki je razumel razodetje najvišjega božanstva!

— Ne! me kaznuje duh veselja in naj mi ugasne luč oči, ako ne čuti

moja duša ljubezni, ki mi je odprla tajna vrata v svetišče življenja in resnice!

— Ti ljubiš, sestra? Kako naj razumem besede božanskega razodetja? Kdor ne veruje v njih resničnost, je izgubljen, pravi poslanec božji.

— Božanstvo, ki živi v nas in ni v njem, ne more groziti bitju, ki je del njega samega. Pridi, brat moje duše, ki hrepeni po tvoji, ker tako hoče neskončna moč večne sile! Pridi in poglej to nebo, ki se blesni nad nama v sijaju večnega hrepenenja! In ta vode, sveta vsakemu pravoverniku, je ravno tako blizu nama, kakor je blizu nebo, ker vse je božanstvo in vse ljubez. Nebo in zemlja, ti in jaz, vse je eno, vse v enem . . .

Kakor da bi se bil vzbudil iz omotice, je sledil mladi spokornik žensko bitju, ki ga je vodilo ob sveti reki v tibo skrivnostno noč. Njegova duša je molčala, le srce mu je trepetalo v novem pričakovanju. Čutil je, kako se poraja v njegovih onemogljih žilah milo- častno življenje, ki ga je ubijal kot nedolžno žrtev pred žrtvenikom nepoznane božanstva. Nobeno sledi ni bilo za njima. Šla sta v življenje in življenje je šlo z njima . . .

Ko so drugo jutro prišle množice pravovernikov pred jama mladega spokornika, da slišijo besede razodetja božjega, so našle jama prazno in se razkropile v prepričanju, da jih je božanstvo kaznovalo za njih pregreha.

Politične vesti.

— Pomočnik ministrstva financ — odstopil. Beogradski listi javljajo, da je odstopil pomočnik finančnega ministra dr. Kostrenčič ter prevzel vodstvo nekakega velikega denarnega zavoda v Zagrebu.

— Razdelitev kraljevine v nadzorne okrožja. V zvezi s členu 8. Uredbe o inspekciji dela s dne 21. maja t. l. je razdelil minister za socialno politiko s naredbo, objavljeno v »Službenih Novinah« broj 248, v 21 nadzornih okrožjih. Prvo in drugo okrožje ima sedež v Beogradu, tretje v Nišu, četrto v Čacku, peto v Skoplju, šesto v Velikem Bečkereku, sedmo v Novem Sadu, osmo na Sušaku, deveto v Zagrebu, deseto v Belovaru, enajsto v Osijeku, 12. v Mitroviči, 13. v Ljubljani, 14. v Celju, 15. v Mariboru, 16. v Splitu, 17. v Dubrovniku, 18. v Sarajevu, 19. v Tuzli, 20. v Travniku, 21. v Banjaluki.

— Kraljev povratek in politična situacija. Pod tem naslovom piše med drugim sarajevski »Jugoslovanski List«: Kralj se je vrnil ravno v času, ko je treba jasnosti in izhoda v notranji in zunanji politični situaciji naše države. Že sama prisotnost kralja povzroča mirno presojlo položaja. Naše notranje politične situacije ne gledamo skozi pesimistične očale. Ves problem naše notranje politike zahteva brezpogojno revizijo parlamentarnega dela. Vprašanje revizije ustave ne more in ne sme biti za sedaj aktualno. Brez ozira na to, da bi bila sedaj revizija ustave, ko smo jo komaj dobili, nepolitični akt, ampak bi pomenila nepotrebnost zavlačevanje končne ureditve naših razmer. S tem pa nikakor nečemo reči, da mora biti ta ustava večna. Ko pride večina naroda do prepričanja, da ta ustava ne odgovarja njegovim in državnim potrebam, bomo mirno in hladno našli tudi to vprašanje v prepričanju, da gradimo in da ne rušimo. Ravno v tem buri je nerazumljiva politika takolimenovane hrvatskega bloka. Eventualna revizija ustave se ne bo dosegla s negativnim delom, z raznimi konferencami v Zagrebu in z Radicevimi klici: Življa Srbija in srbski narod, ampak samo s pozitivnim parlamentarnim delom. Aka se hrvatski blok ne vrne na to pot, se bodo reševala aktualna vprašanja brez njega, eventualno škoda pa bo imelo le ljudstvo, ki ga zastopajo poslanci tega bloka.

— Take Jonescu o uspehih male antante. Rumunski zunanji minister Take Jonescu je izjavil uredniku »Adevărul«, da je stori la mala antanta v konfliktu z Madžarsko svojo dolžnost. Ves čas krize je bilo popolno soglasje med Bukarešto, Pragom in Beogradom. Veleposlaniška konferenca je priznala zahtevo male antante, da se mora habzburško vprašanje likvidirati le potem, ko se dekonizacija na Madžarskem. Naš uspeh je popoln.

— Hajnskanj proti vojski. »Slovenec« dne 6. t. m. je objavil proti našemu članku v sobotni številki kup lažij, da bi zabilal jedno naših tvažanj. Mi smo pisali, da bi bili bali klerikalci in njih listi unprav besno bojeviti proti Srbom in Rusom, da pa so danes sila mizoljubni in antimilitaristični, ko gre za interese in čast Jugoslavije. Pod Avstrijo so kritični, da treba vzdržati do skrajnosti proti Slovanom in Antanti, danes hujšajo proti vojski in vojni z izrazi, ki morajo ljudstvu ubiti in zatreti vsako domovinsko ljubezen. Mi smo izrečno pisali, da vojne nismo nikdar marali in da je ne maramo, ker jo smatramo v vsakem slučaju za največjo nesrečo. In pisali smo, da bržčas do vojne sploh ne pride. Če pa pride, se izkaže moč. Že delna mobilizacija je dosegla začetni uspeh, naši sovražniki so se uverili, da smo urejeni država, v kateri državljani mirno in točno vrše svoje, tudi najtežje dolžnosti. Jugoslavija lahko postavi armado! Ta dokaz se je posrečil sijajno in to vzbudi respekt pred nami, pa naj se to javno priznava ali ne. Ne nervoznost, ki je nastala v Italiji, in razburjenje italijanskih listov za usodo Madžarjev, je dokaz, da odlično gesta Jugoslavije ni ostala brez vtiska. Da smo navezani le nase, na lastno silo ter na Češkoslovake, na se je pokazalo znova. Velika

Anton Leban:

Usoda.

»Veruješ v usodo, draga moja? Veruj, veruj! Vsak človek jo ima, in nihče ne uide ji na svetu.

A. Askerc.

Citajmo v raznih listih o mnogovrstnih neizdih, ki se pojavljajo v vsakdanjem življenju tragičnega smajaja, nehoti vzklíkamo: »Tužna usoda je«

Nekdo je smrtno ponesrečen na železnici; drugemu je naglo umrla ljubeča žena; tretjemu je umrl sin — edinec na bojnem polju itd. Taka poročila o naših prijateljih in znanih nas sočutno presenetijo in ponavljajo izreke: »Bridka usoda!«

Zato sem večkrat premišljal o nemilih usodi, ki je tudi meni že bridko dala čutili svojo kruto roko. In premišljal sem vprašanje: ali je človek svoje usode sam kriv — ali ne. Askerc pravi: »Vsak človek jo ima in nihče ne uide ji na svetu.«

Nedavno sem čital v ljubljanskem dnevniku podlistek: »O usodi«, v katerem dopisnik povdarja, da je človek svoje usode sam kriv.

Narod na goriškem Krasu — v kmečkem sodnem okraju — govori splošno, da je človeku usoda že prirojena v dan njegovega rojstva. Isti dan

antanta nas je razočarala kakor še tolikokrat. Tako se nam je le zopet potrdilo, da je edina trdna os Jugoslavije njena vojska. Zato pa smo lahko srečni, da imamo vzorno disciplino in organizirano vojsko. To se je pokazalo to dni. Kdor hujša proti njej, je izdajalec, samomorilec ali pa blaznik.

— Češkoslovaška in Poljska. Ob priliki prihoda poljskega zunanega ministra Skrimunta povdarja češko časopisje pomen njegovega obiska za politično zblizanje obeh držav. »Prager Presse« piše med drugim: Skrimunt prihaja v našo republiko v tenotku, ko sta mogli Jugoslavija in Češkoslovaška prvič dokazati, da sta zmogni varovati svojo svobodo in sta odločno za to, da preprečita skupno z Romunijo povratek starega režima. Poljski minister prihaja v trenutku, ko celokupna češkoslovaška javnost z odkritostnim veseljem pozdravlja lojaliteto Poljske napram mali ententi v madžarski krizi. Poljska je s tem pripomogla odstranitvi neprijetnih spominov, ki so zadnja leta kalili odnose med obeh bratekima narodoma.

— Habzburške intrige. »Pester Lloyd« poroča, da je bivša nadvojvodinja Izabela izročila ženi admirala Horthyja 100.000 kron za ranjenje in za službo padlih v bojih pri Budaörsu. Izabela velja tudi svojega sina Alberta Horthyjevi hčeri, da ga spravi tako na madžarski prestop.

— Rusija se demokratizuje. Ljening kapitulira dalje: sprejeti hoče v vlado menjševiške in socialne revolucionarje. Svoje politične smrtne sovražnike sprejme v ministru, ker samo z boljševiki nikakor ne gre. Hkratu izjavlja Čičerin, da je Rusija pripravljen priznati dolgov, posejila, ki jih je napravila carska doba. Ti dolgovi Evropi znašajo 26 milijard zlatih frankov. Boljševiki končno priznavajo, da država brez kredita v inozemstvu ne more živeti ter da je zauranje v tujni temeljni kamen napredka v domovini. Ruska vlada pa zahteva, da se preneha s sovražnostmi proti Rusiji ter da Evropa prizna ruski režim. Ako ruski boljševiki prenehajo spletakariti proti redu evropskih državah, ako zajamčijo enakopravnost in zaščito vsem svojim državljanom ter izpolnijo svoje mednarodne dolžnosti, potem se morda najde rešitev za Rusijo. Kaoa, anarhija, splošni gospodarski in socialni razpad v zvezi z glodom so boljševiki končno uverili, da je njih diktatura smrt za Rusijo. Boljševiki popuščajo in odnehujejo v vseh točkah svojega programa, in uspehi se kažejo. Uvoz se je dvignil in promet po morju narašča. Zasebna trgovina in obrt se polagoma razvijata. Vse to je sad kapitalacije boljševizma. Ako Ljening dovoli vladno koalicio in se pošteno podvrže mednarodnim dolžnostim, je upati, da se tudi Rusiji vrnejo boljši časi.

— General Cadorna zasluži najvišjo čast! Tako piše »Messenger« ob priliki svečanosti, »neznamemu vojak«. Italija mora biti Cadorni vedno hvaležna, ker je on »pripravilale italijanske vojske na »končno zmago«. List pravi, da je general Cadorna prisostvoval svečanosti v civilni obleki in vendar bi ga morala vlada povzdigniti na prvo mesto v vojski!

— Atentat na ameriškega poslanca v Lizboni. Iz Lizbone poročajo, da je bila položena pred vratmi stanovanja ameriškega poslanca bomba, ki je eksplodirala, ko je stopil poslanik iz stanovanja, toda k sreči ni bilo nobene žrtve.

Iz naše kraljevine.

— Načrt uradniške pragmatike še ni izdelan. Iz Beograda javljajo: Zadnji čas se pojavljajo vesti in članki, ki se nanašajo na delo komisije za izdelavo zakona o uradnikih. Te vesti pa ne odgovarjajo resnici, so popolnoma neosnovane in javnost le motijo, kakor se je to doslej moglo konstatirati. Zaraditega smatra ministru pripravne za ustavotvorno skupščino in izenačenje zakonov, pri katerem posluje ta komisija, za potrebno, iz

javiti, da te vesti ne izvirajo iz kompetentnega mesta in niso zanesljive. Načrt je še v delu in bo objavljen, čim bo gotov. Potem bo imela javnost priliko, da o njem izpregovori.

— Reorganizacija orožništva. V ministru za notranje stvari se je končala konferenca za izpremembo naredb o orožništvu. Po ujedinenju naše kraljevine je bilo orožništvo v Bosni, Dalmaciji, Sloveniji, Hrvatski in Slavoniji ter Vojvodini. Vsa ta orožništva so bila osnovana na različnih zakonih. Zaradi tega so naša oblastva po končani unifikaciji vojske začela organizirati edinstveno orožništvo. Zastopniki vojnega in notranjega ministru so izdelali naredb o preustroju orožništva. Ta naredba se je predložila zakonodajnemu odboru narodne skupščine v razpravo. Toda pokazala se je potreba, da se ta naredba nekoliko izpremeni. V glavnem je šlo za tem, da orožniki, podčastniki in častniki starejšinskega kadra absolvirajo posebne šole in tečaje. S tem se hoče doseči,

Telefonska in brzolajna poročila.

Formalna demisijska Pašičeva kabineta.

— Beograd, 7. novembra. (Izv.) Po ustavno-parlamentarnem redu ima vlada, ki je izvršila zapisnega kralja na ustavo, dolžnost, da poda formalno ostavko. Vprašanje te formalne demisije pride na današnjem dopoldanskem ministrskem svetu v razpravo. Verjetno je, da vlada poda kralju demisijo. Kakor smatrajo v političnih krogih za gotovo, poveri kralj g. Nikola Pašiču sestavo nove vlade. Pričakujejo, da v bistvu ostane na površju sedanja vlada. Izvršene bodo le nekatere izpremembe v resorjih, katere izpremembe zahtevajo radikalci, tako glede ministruv notranjih zadev.

— Red definitivno odločitelj albanških mej.

Poslaniška konferenca odloči danes? — Meje iz leta 1913. na podlagi londonske pogodbe. — Nekateri korekture.

— Pariz, 6. nov. (P. B.) Poslaniška konferenca je na svoji večerajnji seji odobrila poročilo komisije za ureditev albanških mej in je sklenila, da se na prihodnji seji, ki se bo vršila v ponedeljek ali torek, podpiše protokol o imenovanjih mej.

»Temps« piše, da ostane albanška meja v glavnem ista, kakor je bila leta 1913. Izpremenjena bo le na štirih krajih:

- 1.) Kraj Lim pripade ves Albaniji.
- 2.) Pot Debarstruga pripade kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.
- 3.) Popravi se meja pri Prizrenu v korist Jugoslavije.
- 4.) Severovzhodno od Skadra bo meja znatno pomaknjena naprej, da se zavaruje Podgorica.

K temu pripominjamo, da je pot Debarstruga na desnem bregu Črnega Drina, ki se izliva v Ohridsko jezero. V zavarovanju mest Debra in Struge ob Ohridskem jezeru je pot nezadostna, potrebno je da, gre meja po grebenu Jablanica planina paralelno s smerjo poti. — Prizren je zavarovan, ker bo gotovo v tem odseku tvoril mejo Beli Drin, ki se izliva v Jadransko morje. — Tudi Podgorica bo strateško zavarovana. Po informacijah pariskega »Tempsa« sodeč smo glede korektur albanških mej v odseku Prizren dosegli uspehe in gre gotovo mejna črta v smislu sedanje zasedbe.

da se zmanjšajo nesporazumljenja med orožniki in njihovimi službenimi oblastvi. Zato je sedaj ministru za notranje stvari sklicalo konferenco svojih predstavnikov in zastopnikov vojnega ministru in orožniškega povelništva zaradi izpremembe in izpolnitve stare naredb. Ta izprememba zasleduje v glavnem cilj, da se jasneje določijo odnosi med orožništvom in upravnimi oblastvi v vršenju službe javne varnosti. Orožništvo snada po tej izpremembi glede osebnih odnošajev, discipline, sodstva in preskrbe še nadalje pod vojno ministru, glede službe in njene izvrševanja pa je stavljeno na razpolago upravnim oblastvom. Naredba vsebuje tudi določila glede rekrutiranja orožnikov in njihovega starejšinskega kadra. Končno je konferenca s posebno naredbo pooblastila ministru za notranje stvari in za vojno, da reorganizacijo orožništva prilagodi bodoči upravni razdelitvi države.

Konferenca o Portorose.

— Potrorose, 6. nov. Pododsek za proučevanje železniškega prometa se je izrekel za otvoritev mejnih postaj mednarodnemu prevozu in za opravilo raznih sedaj veljavnih omejitev. Pododsek za proučevanje poštne prometa je končal svoje delo glede mednarodnih zavojev. Poštnozborni odsek se bavi z vprašanjem brzolajne in telefonske službe. Stavljeno je bilo zelo mnogo predlogov, zato se je izvolil poseben odsek, ki se bo pečal z njimi. Transportni odsek se je glede vozil, ki so ostala po vojni v raznih deželah, izrekel za to, da naj se smatrajo za last države, v kateri se nahajajo. Glede transportov se namerava po končani konferenci v Portorose sklicati evropska konferenca, da se razrešijo vsa stvarna vprašanja med vsemi državami.

ZAHTEVE KLUBOV SAMOSTOJNE KMETSKESKE STRANKE IN MUSLIMANSKE ORGANIZACIJE.

— Beograd, 7. nov. (Izv.) Že pred nekaj dnevi sta kluba samostojne kmetске stranke in muslimanski zahtevala od demokratskega in rad. kluba, da se jih pritegne k pogajanjem glede delavnega programa v narodni skupščini. Te zahteve sta oba kluba v načelu ugodila, ker obe stranki tvorita vladno skupino.

VELIKA ANTANTA IN NAŠE ODŠKODNINSKE ZAHTEVE PROTI MADŽARSKI.

— Beograd, 5. nov. (P. B.) Iz Pariza poročajo: Glede zahtev jugoslovenske in češkoslovske vlade, da mora Madžarska povrniti troške za mobilizacijo v teh deželah, odrejene vsled Karlove pustolovščine, je veleposlaniška konferenca odklonila to zahtevo, izjavila pa je za to, da imata Jugoslavija in Češkoslovaška prednost pri plačevanju vojne odškodnine po Madžarski.

TUDI ROMUNSKI KRALJ KANDIDAT ZA MADŽARSKI PRESTOL?

— Dunaj, 6. nov. »Neues W. Abendblatt« poroča, da se bo velika antanta znova bavila z vprašanjem madžarskega kraljevskega problema. Kot resna kandidata se navajata Duca d' Aosta in pa tudi romunski kralj Ferdinand, kar bi moralo pomenilo odproti Jugoslaviji in Češkoslovaški.

— Pariz, 6. nov. Iz Lizbone poročajo, da so se s strani veleposlaniške konference storili potrebni koraki da se pri portugalski vladi doseže privolitve za izgnanstvo Karla na Madeira. Portugalska vlada sicer ni odklonila te zahteve, ali politična situacija na Portugalskem je sedaj taka, da ne more dati dolozčenega odgovora.

Gospodarske vesti.

— g. Vodne sile v Sloveniji. Celokupna kapaciteta vseh vodnih sil v Sloveniji znaša 322.452 HP, od katerih je izkoriščeno 69.052 HP, v izvedbi 1783 HP. Koncesija je podeljena za 114.000 HP. Neizkoriščeno bi ostalo še 137.616 HP.

— g. Zigosanje nezavarovanih zadolžnih blivše avstrijske države. Avstrijsko zvezno ministru financ je v svoji naredbi z dne 4. oktobra 1921 § 2 stavljen rok za zigosanje (takrat do 15. okt. 1921) podaljšalo do 30. novembra 1921.

— g. Bilanca sladkorne tovarne v Vel. Bečkereku. Bilanca sladkorne tovarne d. d. v Vel. Bečkereku izkazuje v poslovnem letu 1919/20 2.035.288 74 K čistega dobička. Delniška glavnica znaša 6 milijonov kron.

— g. Prometne zveze z Nemčijo. Glavne železniške proge, ki pridejo v poštev za naš izvoz in uvoz v Nemčijo, so: 1. Praga, Decin (obmejna in carinska postaja), Draždani, Berlin, Hamburg, 2. Praga, Heimbarg, Pitan, Draždani, Berlin, Hamburg. Glavne rečne proge: 1. Donava: Beograd-Bratislava - Dunaj - Passau - Regensburg. 2. Laba: Hamburg - Ustie. Morske proge: direktna stalna proga z našo obalo se ne obstoji. Neko italijansko parobrodno društvo vzdržuje stalni promet med Hamburgom in Trstom, kjer se vrši pretovorjenje za Ljubljano in Beograd.

— g. Promet v tržaški luki. Na podlagi pred kratkim objavljenih statistike je znala pomorska in kontinentalna trgovina tržaške luke v prvi polovici t. l. 14 1/2 milijonov kvintalov t. j. za 1 milijon 800.000 kvintalov manj nego v prvi polovici lanskega leta, kar pomeni, da tržaška luka nanačuje. Po maju se je največ uvozilo iz severne Amerike, iz Britanije in iz predvolne Italije. Iz naše kraljevine se je uvozilo po morju 183.902 kvintala cementa. Uvoz iz ruskih luk ob Črnem morju se je povečal za 40.274 kvintalov. Največ se je uvozilo v predvolno Italijo. V našo kraljevino se je uvozilo v prvi polovici lanskega leta 25.696 kvint. drva, 17.290 kvint. sladkorja in 16.951 kvintalov kemičnih proizvodov. Ostali pomorski izvoz odpade na severno Ameriko, Grško, Britanijo, Malo Azijo, Egipt, Argentino in Španjo. Ta promet je komaj desetina prometa v tržaški luki pred vojno. Ako bo Italija še nadalje vodila sedanje politiko, se ne bo povečal promet ne v tržaški in v reški luki.

— g. Romunsko žito za Češkoslovaško. Iz Prage poročajo, da se pogaja prehranjevalni ministru z Romunijo glede uvoza 5000 vagonov žita, predvsem pšenice in ječmena.

— g. Čisti dobiček češkoslovske družbe za izvoz sladkorja. V začetku leta 1919. se je ustanovila v Pragi »Češkoslovaška družba za izvoz sladkorja« z osnovno glavnico 600.000 K. Ravnatelstvo družbe prejema honorar v znesku 303.999 K, dividende so po 6%, na račun je odpisano 250.214 kron, za gradbeni fond pa je določena vsota 6.200.000 kron.

— Nedostatki pri ponudbah za prevzemanje javnih del in za državne dobave. Država ima odličan interes na tem, da dobiva za svoje dobave, kakor tudi za razpisana javna gradbena dela zadostno ponudb. Ponudniki, trgovci in obrtniki pa pri teh ponudbah ne smejo imeti preveč formalnih težav, sicer pride neogibno, da gine interes za javna dela. Posebno živahnega zanimanja itak ni za javne liferacije v vseh obrtniških krogih, kateri ne morejo po svoji gospodarski sili zmagovati predolga odlašanja izplačila svojih zaslužkov. Denar je drag in trda je za gotovino. Pri nas se zadnji čas opaža, da na ponudbene razglase ni zadostnih odzivov iz krogov obrtnikov. Dogaja se celo prav pogosto, da ponudb sploh ni podanih in da treba razpisovati ponovno ponudbene razglase. Take okoliščine proizročajo težko oviro v izvrševanju potrebnih del ter nalagajo gradbenim oblastvom zaostanke v programu in pa nepotrebno delo. Želati je, da se te ne prijetni in kvantni nedostatki odpravijo in poskrbi za hitrejšo poslovanje. Tehen vzrok, da ni zadostnih ponudb za javna dela, bo iskati brezovmonno v tem, da je ponudnikom izpolnjevanje celovito formalnih predpisov, zvezanih s stroški in zamudo časa, vrhuta so koliki in pristojbine odločno preobčutne. Naravnost neverjetna je zahteva, da treba dovoljenja ministru za gradbo v to svrhu, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij. — Namesto te dovolitve pa začenja — tako čitamo v razglasu za neko ponudbo z dne 22. oktobra — za sedaj ponudbi prilozena prošnja na gradbeno ministru, kolikovana s kolkom za dva dinarja, ki ji je dodana taksa v kolkih za 125 dinarjev, uverovljen prepis koncesijske listine in s kolkom za 50 par kolikovano potrdilo, da so plačani vsi davki. Polez tega seveda, kar je umevno, 5% valij in na kolek na ponudbo za 20 dinarjev. Zahtev je torej ravno dovolj in formalnosti trliko, da so ljudje, ki živijo končno od dela in ne od plačanja, radi ogaibali javnih ponudb. Navadno je da gradbena direkcija v tleh okolstvih nima lahkega stališča. Imljivo je tudi, da država in enločnost nima koristi od tega položaja. Mislimo, da je treba odpraviti te nedostatke in blajšati delo oblastvom in pa interesom.

še mila sreča se mu smeje, usoda kriva je nezdgo. —

In večnoma tužni Simon Gregorčič je gledel »usode« tudi mnenja, da: »Uiti ni moč usodi«. To nam potrja v svoji pesmici:

»Uiti ni ti moč usodi, njej znan je najskrivnejši kot, a zlajšaj si jo, svest si bodi, če čuvaš se strasti in zmot.«

Gregorčič je bil tedaj mnenja, da te usode ne zaloti, ako se zelo varuješ, kajti pravi: »Zlajšaj si jo, ... če čuvaš se strasti in zmot.«

Pisatelj Meško piše v svojem spisu: »Na Poljanec«: »Kjer stopa — usoda v svoji jez, zapusti globoke sledove! In navadno ni le posameznik, ki ga prime s trdo roko in ga vrže z navadnega tira, večnoma se zdene še ob druge in jih potisne tudi na novo pot.«

Te potave sjeze smo videli in občutili ob zadnji veliki vojni, ki nas je prišla s trdo roko in zadelo vsamo človeštvo britke udarce, ki jim je noseleca — tužna usoda — milijonov ljudi na svetu, ki se sedaj trpijo in bodo trpeli še leta in leta.

Na vse te britke udarce usode si ne moremo drugače pomagati, nego da vzklíkamo s našim pisateljem dr. Iv. Lahom: »Ko človek isprevidi, da mu

je tako usojeno, nemo in hladno gre in se ne obotavlja ter ne misli ničesar. Cemu bi mislil, ko mora biti tako? (»Slovan« 1905—06.)

Iz te malenkostne razprave je pad razvidno, da je nam vsem, bivačim v »čolini solze določena mila ali nemila usoda, to je: eni so srečni, drugi nesrečni, zakaj usoda nekatere poljublja, nasprotno druge pa tepe.

Fran Gestrin, naš pesnik, je omenil v pesmi »Izza mladih let«:

»Nikamor se usoda ne ozira in zida sama, sama spet podira.«

Tako je bilo, tako je in tako bude, dokler bo svet stal in se vrtil krog solnce.

Čestitam onim, ki jim je usoda mila in jim pritiska poljube na čela. To ste nedeljski otroci, a nas, ki nas nemila usoda tepe z udarcem na — udarec, nam »petkovcem« ali »netkovim otrokom«, na naj veljajo besede Trinkove (»Zamejskie«, beneškega Slovence):

»Ni srebrno, ni zlato, ni mehka svila ne bode ga branila, komur na dan poroda uštetla bila kriva je usoda.«

mu je že »usojeno« dobro ali slabo na svetu. Tako je nastala ljudska stara vera v Sojenice, ki so jih poznali že stari Grki. Praviijo, da so otroci, rojeni na nedeljo, srečni otroci, to je, da jim bude usoda mila na svetu in se jim bude dobro godilo. Rekaajo jim »nedeljski otroci«. Nasprotno so nesrečni oni otroci, ki se rodijo na petek, češ: »Petek elab začete«. Taki ljudje so baje navadno vse svoje življenje več ali manj — nesrečni, se pravi: nemila usoda jih tepe zaporedoma in udarec sledi udarcu. — Ali je to istina, kdo ve?

Tudi na bivšem Kranjskem sem slišal narod govoriti, da je človeku že ob rojstvu »usojeno« dobro ali slabo; naj se varuje ali ne, to je vseno: zaloti ga nesreča, oboli, ako se še tako čuva bolezn, kajti to je človeku že »usojeno«. Zbog tega ni čudno, da se dandanes pojavljajo mnogobrojne nesreče, ako ljudje — narod — zares taky misli o usodi. To bi bil že orijentalni fatalizem, — mohamedanski klismet!

Poglejmo z ozirom na »usode«, kaj pišejo naši pesniki in pisatelji! Pesnik Simon Jenko, ki je bil v svojem življenju tih in pobleven človek, pravi, da »usoda kriva je nezdgo.« — To izjavo najdemo v njegovi pesmici:

»Usodi vsak je sam gospod, a nobi le y zaslugo šteje,

Rekonstrukcija vlade. Protič na površju?

Beogradska »Epoha« javlja: »V krogih radikalnih ministrov in poslancev, kakor tudi v samem radikalnem klubu se živo razpravlja o potrebi rekonstrukcije Pašičevega kabineta. Radikalci stoje na stališču, da sedanja vlada ni sposobna za uspešno vodstvo državnih poslov in da je treba v njo spraviti osebe, ki so doslej sedeli na ulici. Zlasti pa, da iz kabineta izstopijo možje, ki zavirajo notranjo ureditev države. Večina radikalcev soglasja z mišljenjem, da mora Pašić ostati na čelu kabineta in da je treba najti možnost sporazuma s Stojanovim Protičem, ki bi naj stopil v novo vlado. Po izjavi nekega uglednega člana radikalnega kluba nasproti našemu uredniku bi se naj ministrstvo rekonstruiralo na ta način, da bi se dal portfelj finančnega ministrstva g. Protiču, mi-

nistrstvo notranjih del pa naj bi prevzel Ljuba Jovanović.

Radikalci zahtevajo zase tudi ministrstvo prosvete, demokratom pa bi prepustili ministrstvo železnice in ministrstvo za pošto in brzojave.

Radikalci zlasti zahtevajo, da izstopi iz vlade Svetozar Pribičević, češ da je baje njegova oseba zapreka v najvažnejšem notranjem državnem problemu in to je administrativna razdelitev države.

To nedeljo torej se prične živahna politična sezona, ki bo brezdvomno donesla zanimive novosti v našem političnem življenju.

Ne verjamemo, da bi se mogle spremembe, kakor si jih želi »Epoha« izvesti, izvršiti tako lahko, kakor si to predstavljajo radikalci.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. novembra 1921.

— Moč in vpliv klerikalcev. Kdor še ne ve, kakšno moč in kak vpliv imajo naši klerikalci v Beogradu, naj čita včerajšnja »Slovenca« in tam bo našel črno na belem: Dr. Korošec je zbral svoje apostole na sejo ter sklenil, da se mora nemudoma izvesti demobilizacija naše vojske. S tem sklepom se je dr. Korošec napotil naravnost k vojnomu ministru generalu Žečeviću, ki je trepetaje na vsem telesu sprejel klerikalnega kolovodjo. Bridka sablja, ki jo je tisti hip še grozeče držal v rokah, mu je rožljaje padla na tla ob prvem srepem pogledu grogovnika dr. Korošca in junaka, bojaželno njegovo srce mu je takoj zdrknilo nizdol, čim je stala pred njim, grozeč in preteč klerikalna deputacija. In gospod vojni minister je od strahu šklepetaje z zobmi napravil globok poklon ter se zaklel pri bogu in hudici, da je najpokornejši in najponižnejši sluga gospoda Korošca, da osvaja vnaprej vse njegove želje ter je že pri tej priliki odredil popolno demobilizacijo vojske. Skratka mrki gospod general nakrat »kakor jaginje je krotake«. Pa naj še kdo reče, da niso klerikalni poslanci močnejši gospodje, ko se pred njim kakor bilka na vodi treslo ministri in generali. Samo ena beseda iz Koroševih ust je potrebna, samo en njegov mrljaj, pa se že ustavlja na pohodu se nahajajoče armade in vojski se vračajo k svojim ognjiščem. — So pa hudomušni ljudje, ki se krohočejo klerikalnim tladam in pravijo, da je nastop klerikalnega kluba na las podoben tistemu župniku, ki v času suše skrbno opazuje — barometer ter takoj oznanja procesijo za dež, čim vidi, da je jel barometer padati. Pa bog ne zadeni, da bi si drznili dvomiti v moč in ugled g. Korošca ali da bi celo prišpodabljali njega z onim župnikom, ki se pri procesijah za dež ravna po barometru! O ne, prav za res ne, g. Korošec je močnejši, pred katerim se treslo in trepetajo ministri in generali in padajo pred njim v prah! Hosišana nemi, ki hodi okrog z olkovo vejico in vrača domu že izlužbene, vojnomu molohu žrtvovane sinove!

— Proti razširjevalcem lažljivih vesti. (Uradno.) Po mestu krozijo tendenciozne vesti, ki se nanašajo na obojne vaje, kakor da se bo mobiliziralo v večjem obsegu, da se bo pričela vojna z Italijo, da se naše čete že bi bile z Madžari in druge slične neresnice. Vse te govorice so izmišljene iz zlobnih ali spekulativnih namenov. Mali ententi gre samo za to, da po Karlovem poizkusu pomaga vzpostaviti red na Madžarskem in zasigura mir Srednje Evrope. Nič ne naj ne verjame po brezvestnejših izmišljenim vestem. Kdor zaloti razširjevalca takih vznemirajočih novice, naj ga nemudoma ovadi pristojni oblasti.

— Pozivu na šesttedensko orožno vajo so se naši vojaški obvezanci prvih dveh letnikov včeraj odzvali v polnem številu in v najlepšem redu. Tudi za danes pozvali letniki mirno prihajajo k okružni komandi v vojvode Mišića vojašnico. Prihajajo iz vseh krajev mirno za nahrbtniki, napolnjenimi z živim žem in obleko. Opažati je splošna treznost. Le tu pa tam je kaka izjema. Naši mladeniči se zavedajo svojih dolžnosti do domovine, zato je tudi ostalo brez uspeha ščuvanje gotovih listov in ljudi. To je razve seljiv dokaz, da protidržavna in protivojška propaganda v našem narodu nima več ugodnih tal.

— Shod notarjev. V nedeljo, dne 13. novembra se vrši ob 11. dop. v Ljubljani v mestni zbornici shod notarjev. Dnevni red: Posvetovanje glede zakona o takсах; referent predsednik notarske zbornice v Ljubljani g. notar Aleksander Hudec; 2) Poslovni davek: referent g. notar Andrej Kuhar. 3) Referent v novem notarskem redu: referent g. notar dr. And. Kuhar. 4) Organizacija notarjev: referent g. not. dr. I. Stojan. Shod je velevažen, zato so vsi notarji vljudno vabljeni, da se ga udeležijo.

— Konferenca o uvoznih carinah monopolne predmete. Generalna direkcija carine v Beogradu sklicuje na dan 10. nov. ob 9. dopoldne konferenco interesiranih industrijev, ki proizvajajo monopolne predmete in sicer cigaretni papir, smodnik, dinamit, petrolej, sol in vžigalnice o uvoznih carinah na monopolne predmete.

ne predmete, ki dosedaj ni obstojala, ki pa je v svrhu zaštite domače industrije potrebna. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani pozivlja radi tega interese, da se zglašijo v zbornični pisarni radi določitve delegatov za konferenco.

— Jok pri maši na Karlov god. Dne 4. t. m. je obhajal bivši cesar in kralj Karol svoj god. Po Dunavu se je vozil in ker rad joka, je gotovo tudi ta dan pretakal solze. Pa tudi na Dunaju so jih prelivali zanj in za ves nesrečni habsburški rod. Crnožolti legijonisti so nameravali prirediti na ta dan blagoslovljenje neke zastave. To je izostalo. Prišli pa so monarhisti v večjem številu k maši v kapucinski cerkev. Častnikov v uniformi je bilo letos manj kakor druga leta in madžarsko poslanstvo se tudi ni udeležilo maše. Pri nekem stranskem oltarju je klečal neki star nekdanji ulanski polkovnik s svojim garnizijskim trobentačem. Med mašo sta začela na ves glas jokati, vsi ljudje v cerkvi so ju gledali in nekateri so pristopili, da bi ju potolažili pa sta bila nepotolažljiva.

— Poštne znamke kot inzerat. Dnejski listi se bavijo z mišljjo, naj bi se poštne znamke in sploh vse poštne tiakovine uporabljale za reklamo. Namesto državnega grba naj bi imele znamke sliko kaknega tovarniškega znaka ali tovarne. Listi konstatirajo, da ta ideja ni slaba, ker bi prinesla državi nove nepričakovane dohodke, takorekoč nov monopol.

— Nov slovenski tehnik. V kratkem prične izdajati v Celju dr. Novčan tehnik »Naša vasa«, ki bo baje glasilo Avramovičeve pojedel. stranke.

— Sprememba posesti. Tvrda Zalta & Žilič ni kupila hiše tvrde Avg. Agnole kakor se je poročalo, namreč hišo Smoletovih dedičev. V tej hiši je tvrda Agnola že nad 30 let, ni pa njena lastnica.

— Mestna zastavljavnica ima tomesečno dražbo marca 1921 zastavljenih predmetov 10. t. m. po pol dne.

— Mestna občina — velika dobrotinica okoličanov. Na Dolenjski cesti je ob Jesihovi hiši javen vodovod, ki bi imel služiti bližnjim barjanom v služajo potrebo, to je ob suši, ko njihovi vodnjaki presahnejo. Letos pa so bili te dobrote v prvi vrsti deležni vnanji občani iz sosednjih vasi zlasti Rudnika in Orel. Pri vodnjaku so stali številni vozovi pozno v noč in odvažali dobro pitno vodo v domače vasi, kjer je ni bilo niti kapljice več. Okoličani so dobivali vodo zastojni, dočim jo morajo Ljubljanci plačevati.

— Dobrovoljen poročni par. Včeraj popoldne ob 5. se je prišel pred tukajšnje cerkev mlad parček k poroki. A k temu usodnemu koraku sta se napila poprej toliko korajže, da sta komaj hodila. Nevesto sta morali priči po stopnicah izdatno podpirati. Po poroki sta ženin in nevesta roko v roki korakala — pravzaprav omahovala — po stopnicah navzdol. Naenkrat pa se jima je od same sreče zvrtilo ter sta zletela vsak na svojo stran. Nevesti je zdrknil vence na uho, ženinu pa je odletel klobuk na tla. Občinstvo, ki je to preveč veselo družbo opazovalo, se je seveda na glas smejala ter ljudomilo pomagalo, da se ni pripetila večja nesreča. Upajmo, da začneta mlada zakonska parčica resno in trezno življenje.

— Prijeta tatova kolea. Tatvine kole so postale v Ljubljani posebna specialiteta. Tatov kole je težko izslediti, kajti tatovi kakor z ukradenim kolesom izginejo na deželo, kjer skušajo kolo prodati. Orožniki v Dolskem so te dni prijeli nekega neznanca, tujca v občini, ki je ponujal na prodaj lepo novo kolo. Izkazalo se je pozneje, da je bilo to kolo, vredno 4200 kron, ukradeno pekovski pomočniku Jakobu Sagaju na Sv. Petra cesti št. 50. Tat pravi, da se zove »Istvan Lengyel«. — Dalje je bil aretiran brezposelnik Aleksander Pavlič, ker je v Ljubljani v kratkem času ukradel kar dve kolesi, vredni 4200 kron.

Izgubila se je zlata verižica od Rimske ceste do kavarna Slona in Dol. kolodvor. Pošten najditelj naj odda proti nagradi 100 din. na upravo Slov. železnice.

Kultura.

REPERTOIR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Ponedeljek, 7. novembra: Oče E. Torek, 8. novembra: Zaprti. Sreda, 9. novembra: Revizor. Izven. Četrtek, 10. novembra: Komedijska zmota. Izven. Petek, 11. novembra: Revizor. D.

Opera:

Ponedeljek, 7. novembra: Zaprti. Torek, 8. novembra: Boris Godunov. A. Sreda, 9. novembra: Bohema. E. Četrtek, 10. novembra: Rigoletto. B. Petek, 11. novembra: Evangeljnik. C.

— Razstava jugoslovenske grafične umetnosti. V Jakopičevem paviljonu je te dni razstava jugoslovenske grafične umetnosti. Profesor estetike g. Milenko D. Gjurič je imel za to priložnost v nedeljo 6. t. m. ob 11. dopoldne v Jakopičevem paviljonu zanimivo predavanje o historičnem razvoju svetovne, češkoslovaške in jugoslovenske grafike. Pri predavanju je bilo navzočih več umetnikov in drugih za grafično umetnost se zanimajočih oseb, med drugimi tudi češkoslovaški generalni konzul g. dr. Otokar Beneš. Gospod predavatelj nam je na kratko očrtal razvoj grafične umetnosti, zlasti na Nemškem. Kjer so začeli prvi gojiti to umetnost Dürer, Cranach in Holbein. Dalje je kratko opisal razvoj te umetnosti na Češkem, omenjajoč posebno Manesa in Holbarjevo šolo. Kot reprezentant prve jugoslovenske grafične umetnosti velja Medulič, ki je bil v ozkih prilateljskih zvezah s Tizianom in je po svojih mehkkih, milobnih črtah, izražajočih mehko jugoslovensko dušo, znatno vplival na nekatere italijanske slikarje. Omenjal je dalje tudi dela nekaterih starih slovenskih bakrovezcev, tako Janša Valentina, ki je leta 1811. umrl na Dunaju.

— 10 letnica G. Mahlerjeve smrti. Letos maja je poteklo 10 let, odkar je na Dunaju nenadoma umrl Gustav Mahler, slavni simfonik in nedosežni dirigent in ravnatelj dunajske dvorne opere. Mahler je bil eden najgenialnejših glasbenikov poslednje dobe. Kot začetnik je bil kapelnik nem. gledališča v Ljubljani (1881/82), kjer je dirigiral opere in opere; nastopil je dvakrat tudi v bivši filharmoniji kot koncertni pianist. Ljubljano je ljubil ter se vračal večkrat vanjo; zadnjič je bil tu 1. 1904.

Velika tatovina zlatnine v Wolfovi ulici.

(Največja zadnje dobe!)

V Wolfovi ulici št. 6 v starodavni Pavlinovi hiši ima zlatar g. Danijel Zupanc svojo prodajalno zlatnine. So to skromni prostori, eno izložbeno okno, glavni vhod in od zadaj z dvorišča druga postanska vrata, ki pa so bila žalibog zelo neskrbno zavarovana proti eventualnim vlomom. Kdor pozna obsežno kriminalistično literaturo, kdor pozna dober instinkt držnih vlomilcev, ki takoj v momentih prešturajo kraj vlom, temu je jasna ranljivost drznega vlomov pri belem dnevu ob popoldanskem odmoru. Vlom v prodajalno zlatnine g. Danijela Zupanca, ki je bil izvršen v soboto 5. t. m. med 12. uro 15 minut in 2 uro 30 minut.

Kako je bil izvršen vlom? Kdaj? Ob katerem času je lastnik zapazil vlom? Takoj po 12. uri okoli 12.15 je g. Danijel Zupanc zaprl svojo trgovino. Zaprl je tudi stranska vrata, ki vodijo na dvorišče. Ko se je ob 2.30 vrnil od kosila, je v veliko presenečenje prvič zapazil, da so bila vrata odprta in drugič v prodajalni velikanski nered, oziroma, da je vsa zlatnina tekoma ure popolnoma izgnila. O dogodku je takoj obvestil policijsko ravnanstvo, ki je razposlalo na vse važnejše točke stroge kontrole organe. Rev. nadzornik g. Jože Haba je takoj na licu mesta ugotovil dejanski stan in škodo.

Tatvina je bila v resnici ranljivo izvedena in brez sumnje od kake mednarodne vlomilske tolpe, ki je popreje skrbno morala prešturati topografijo prodajalne. Pred vsem frapira vsakega opazovalca okolnost, da je bila tatvina izvršena na sličen način, kakor pred nekaj meseci v polnem času v zelo blizno trgovino zlatnine g. Ludovika Černeta, kateri vlom je še do danes nepojasnjen in je zasledovanje vlomilcev ostalo brez vsakega pozitivnega rezultata.

Vlom v prodajalno zlatnine g. Danijela Zupanca je še tekoma sobote vzbudil v Ljubljani velikansko senzacijo, kajti ta vlom je po svoji ranljivosti in po višini eden največjih vlomov tekoma zadnjih dvajsetih let.

Kako so prišli vlomilci v prodajalno? Kriminalni organi pod vodstvom g. Habeta so takoj na licu mesta ugotovili, da so vlomilci prišli brez vsake velike težave v prodajalno zlatnine neopazeno in nemoteno skozi stranska, z dvorišča v prodajalno vodeča vrata, kajti preskrbljeni so bili s popolnoma pravilno ponarejenim ključem, ki jim je z lahkoto odprl vrata. Nato se je pričela bogata »žetev«. V nekaj minutah so vlomilci bogato izpraznili izložbeno okno in druge zaloge. Med drugim so odnesli 23 koskih, 14 karatnih zlatih verižic v vrednosti 37.000 K, 8 ovratnih zlatih verižic, vrednih 36.400 K, 24 zlatih zapestnic 26.000 K, 22 zlatih poročnih prstanov 12.000 K in 6 briljantnih prstanov 12.000 K ter še mnogo druge zlatnine, tako da je celokupna škoda cenjena in proračunana na 225.520 K.

Vlomilci so morali v prodajalni poslovali s strahovito močjo, kajti niso se zmenili za znatno možnost na tehnični ležer. Surovega zlata. Na mestu pa so pustili tudi spomina, ki vsekakor zasleduje gotova razlaga, vlomilska manevra.

Do danes opoldne kljub intenzivnemu poizvedovanju in strogi kontroli še ni v zasledovanju absolutno nikakega pozitivnega rezultata. — Vlomilci so izgubili brez vsakega sledu.

Pripominjamo dalje, da g. Zupanc ni bil proti vlomov zavarovan, v sled česar je škoda tem občutnejša.

Sokolstvo.

— Telovadno društvo Sokol v Radobici je uprizorilo dvakrat zapored Jurčič-Govekarjeve »Rokovnjače«.

Turistika in sport.

— Dopisat za S. K. Slovan se naslove nadalje na Kos Rajko, Ljubljana, Dunajska cesta 9/II. levo.

Društvene vesti.

— Zborovanje odposlancev obrtniških društev v Sloveniji se je vršilo včeraj v mestni posvetovalnici ljubljanskega na poziv Slovenskega obrtniškega društva v Ljubljani. Zborovanje je bilo jako lepo obiskano in ga je vodil g. E. Franchetti. Po pozdravnem govoru g. Franchettija, ki je razložil namen posvetovanja, je izpregovoril poslanec g. dr. G. Žerjav obširno o aktualnih obrtniških vprašanjih, tako osemurnem delavniku, o davku na poslovni promet, o zaščiti dela, o vzgoji obrtnega naraščaja, o neugodnem in bolniškem vprašanju. Govor je bil sprejet z velikim odobravanjem. Vršila se je nato obširna podrobna razprava o predlogu, da se osnuje zveza obrtniških društev v Sloveniji, katera naj bi postala središče stanovskega gibanja naših obrtnikov. Govorili so o tem važnem predmetu g. Ogrič iz Novega mesta, g. Franchetti, g. dr. Žerjav, g. Karl Meglič, g. Polak in drugi. Živahno se je razpravljalo o vprašanju, ali imej stanovsko - strokovni ali tudi politični značaj. Gospod dr. Fran Windi-

scher je v daljšem govoru pokazal napredek slovenskega obrtništva v času od ustanovitve obrtniškega društva v Ljubljani ter poudarjal potrebo, da poleg obveznih organizacij, koje privlačijo v organizacijo vse obrtnike, delujejo tudi protostovoljne organizacije, ki niso omejene na posamezno stroko. Dr. Windischer se je izrekel odločno za stanovsko in strokovno organizacijo in proti politični. Tekom nadaljnjega razprave se je večina izrekla proti ustanovitvi političnega društva. Razpravljalo se je dalje o vprašanju, kje imej sedež snujoča se Zveza. V poštev pride Maribor, Celje, Ljubljana. O tem vprašanju je mimo drugih izpregovoril g. J. Rebek iz Celja. Ob sklopu zborovanja je bil izbran pripravljalni odbor, koji se posvetoje o predmetnih vprašanjih ter izdela predloge in pravila.

— Poziv brezstanovcem. Radi revizije se vabijo stranke, ki so zaprosile za rodbinsko stanovanje v Ljubljani pri bivšem Državnem stanovanjskem uradu in so še sedaj brez stanovanj, naj se zglašijo v pisarni navedenega urada na Dunajski cesti št. 40 (vogal Ceste na Južno železnico) od 9 do 13 ure in sicer: dne 8. novembra 1921 stranke z začetnim imenom A do H, dne 9. nov. od I do N, dne 10. t. m. od O do Š dne 11. t. m. od T do Z.

— Kongres čevljarjev. Obrtno hranilno in posojilno društvo v Kranju sklicuje na nedeljo, dne 13. novembra 1921 ob 9. dopoldne v restavracijskih prostorih gosp. Petra Mayerja v Kranju kongres čevljarjev za Gorenjsko, povodom zaključka strokovnega čevljarjskega tečaja v Kranju, ki ga je priredil Urad za pospeševanje obrt. kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani. Razpravljalo se bo o splošnem položaju čevljarjskega obrtništva ter o snovanju strokovnih in produktivnih združenj, oziroma njih zvez. H kongresu so vabljeni obrtniki vseh strok.

Najnovejša poročila.

DIPLOMATI PRI PAŠIČU.

— d Beograd, 6. novembra. Ministrski predsednik Pašić je danes sprejel poslanika in polnomočnega ministra republike Venezuele Simona Planasa Suareza, ki je prišel v Beograd zaradi vzpostavitve trgovskih in diplomatskih odnosov med svojo državo in Jugoslavijo. — Kasneje je ministrskega predsednika posetil angleški poslanik na našem dvoru Halban Young, ki je naznanil ministrskemu predsedniku, da je razkralj Karol po Donavi dospel v Galac, odkoder ga prepeljejo na otok Madeiro.

Francosko - Italijanske interese sfere v Evropi.

Mala antanta pod ital. sfero.

— Dunaj, 7. novembra. (Izv.) Današnji »Morgen« objavlja baie iz zelo zanesljivega vira sledečo informacijo: Ze meseca julija t. l. je bila med Francijo in Italijo podpisana definitivna pogodba o razdelitvi interesnih sfer med obema državama. Razdelitev se tiče Evrope. Vsa Evropa je po tej pogodbi razdeljena v dve sferi. Glasom te pogodbe spada vse ozemlje male antante, Avstrije in Madžarske pod italijansko interesno sfero, nasprotno pa Italija priznava interese Francije v Nemčiji. List k temu pristavlja, da to jasno dokazuje postopanje Italije napram Nemčiji glede francoskih odškodninskih zahtev, dalje nastop zunanega ministra Dela Torette v benečanskem sporazumu in najnovejši dogodki na Madžarskem. (Ta vest je najbrže navadna raca, ako pa je resnična, bo — ako ne mala antanta — pa vsaj naša država Italijo poučila, kje se neha njena — interesna sfera.)

Odsavitev Karla Habsburga na Madžarskem izročen.

Zaradi izjave: Karle je bil prvi dezerter! — dvoboji!

— Budimpešta, 7. novembra. (Izv.) Na včerajšnji dopoldanski seji ob 11. uri je madžarska zbornica sprejela zakon o odsavitvi Karla Habsburga in njegove dinastije v tretjem čitanju. Odsavitveni je postala danes zakon.

— Dunaj, 7. novembra. (Izv.) Podrobnih poročil o končnem glasovanju, s katerim je bil včeraj sprejet zakon o odsavitvi Karla Habsburga, še do danes niti ni. Gotovo je, da so glasovanja vzdržali legitimisti in krščanski nacionalisti. Po končanem glasovanju je prišlo do težkega incidenta v kuloarjih zbornice. K poslancu Denku je pristopil baron Szmezcany, vnet Karlov pristaja in ga v bostrem tonu vprašal, če še vzdrzuje svojo izjavo na včerajšnji seji: »Karle je bil prvi dezerter!« Poslanec Denkel mu je pritrdil. Baron mu je nato prisolil gluščo saunico. Ostali poslanci so napravili konec incidentu. Poslanec Denkel je pozval grofa na dvoboji.

— Budimpešta, 6. novembra. (Izv.) Specialna debata o zakonu glede dezonizacije na sobotni seji ni podala nadaljnjih zanimivosti. Dvorano so zapustili tekoma razprave krščanski nacionalisti, legitimisti in Friedrichova stranka. Ponavljali so se protesti proti mali antanti. Odklonjen je bil tudi zanimiv predlog poslanca Rassaya, ki je zahteval, da se v prvi člen zakona vsta-

vi tudi določba, da so vsi člani in bodoči člani habsburške dinastije za večno čase odsajenjeni z madžarskega prestola. Odsavitveni zakon je bil sprejet v smislu vladnega načrta.

Karlova pot o izgnanstvo.

— Beograd, 7. nov. (Izvir.) Po dosedanjih in pozitivnih vesteh je bil nadaljni transport Karla Habsburgskega sledeči: Dne 3. t. m. pop. je Karle Habsburg na angleški topniški ladji »Gloovorne« zapustil jugoslov. vode in je dospel v Orsovo dne 4. t. m. Ker je bilo vodno stanje Donave tako nizko, da ni mogla topniška ladja nadaljevati vožnje, se je Karle s Cito in spremstvom izkrcal in stopil v poseben vlak, ki ga je direktno odpeljal v Galac. Tu je 5. nov. stopil na angleško križarko »Cardiff«, ki je takoj odplula v spremstvu romunskih križark v smeri proti Carigradu.

— Beograd, 7. novembra. (Izv.) Po včerajšnjih vesteh iz Pariza, pluje angleška križarka »Cardiff« s Karlom Habsburgom in Cito sedaj po Sredozemskem morju v smeri proti Gibraltarju.

— Pariz, 7. novembra. (Izvir.) Vest, da pluje »Cardiff« proti Gibraltarju se potrjuje. Smatrajo, da Karla Habsburga internirajo na otoku Madeiri.

IZGON KARLOVEGA SPREMSTVA.

— Bern, 7. novembra. (Izvirno) Z grada Hertensteina so bili, kakor javlja švicarska brzojavna agencija, izgnani vsi od švicarske vlade za izgon določeni člani Karlovega spremstva. Karlovim otrokom se je dovolilo bivanje na gradu Wartenegg ob Bodenskem jezeru.

ALBANSKA VLADA SKUŠA PRIDOBITI NAŠE ARNAVTE.

— Beograd, 7. novembra. (Izv.) Tiranska vlada je na našem ozemlju bivajoče Arnavte, naše državljane pozvala, da se udeležijo bojev proti Miriditom. Okoli 300 Arnavtov je v resnici prešlo našo mejo, nadaljni prehodi so pa strogo za-
brani.

KONFERENCA V PORTOROSE.

— d Portorose, 6. nov. Prometna konferenca se je počela danes o razdelitvi kuriva, da bi se bilo mogoče izogniti odvečnim transportom premoga in preveliki obremenjenosti železnice, ki bi nastala vsled tega. Sedaj se bo prepe-
ljal premog iz Gorenje Slozije v Italijo, premog iz saarskih prometovnikov pa na Madžarsko. V gospodarski komisiji se je vršilo posvetovanje o predlogih, na podlagi katerih bi se v kratkem ukinila uvozna in izvozna pre-poved med nasledstvenimi državami. Poštna komisija se je posvetovala o znižanju nekih pristojbin v mednarodnem prometu, posebno o tranzitnih in različnih drugih poštnih pristojbin.

Borze.

— Zagreb, 7. novembra. (Izv.) De-
vizite: Pariz 29—29,30, Svica 70—
Berlin 158—160, Dunaj 6—6,50, Praga
425—430, Italija 16,50—16,80, Budim-
pešta 39—, Valute: dolarji 380 do
411, marka 160.

Nova strategična železnica v Italiji.

Takoj, ko so Italijani dobili Primorsko in Istro, so začeli po svojih časih in raznih odborih delati načrte za železnice, s katerimi bi preprečili nove pridobljene kraje ter jih privežali na svojo krajevino. Pisalo se je in se še piše o spoju sv. Lucije z Vidmom (Udinje), Ajdovščine s Postojno, Poreča s Kanfanarom, posebno mnogo pa o železnici iz Sv. Lucije, čez Bovec in Predeljo do Trbiža, katera naj bi direktno spojila Trst z Beljakom oziroma z Avstrijo, ogibajoč se naše države. S to železnico tolažijo posebno Tržačane, kadar tožijo o propadanju svoje trgovine. Ali vse to so sami projekti na papirju, in nobeden od teh v gledanem času ne bo izvršen, najmanj pa železnica iz Sv. Lucije v Trbiž, zato ker Italija niti za svoje tekoče potrebe nima dosti denarja, kaj pa

še za tako drago železnico, pa tudi zato ne, ker bi se tiki železnici protivila druga italijanska mesta, posebno Benetke, ki imajo interes na tem, da propade Trst in da potegnejo nase promet, ki je včasih šel preko Trsta. Glede ene železnice pa se zdi, da ima Italija resen namen, napraviti jo v najkrajšem času, to je železnica iz Trsta preko Istre do Reke.

Do sedaj vozi iz Trsta na Reko železnica preko Sv. Petra na Krasu. Ta železnica že sedaj nima mnogo posla, zakaj trgovski promet med lukama, ki obe ležita ob istem morju ter si konkurirata, ni velik. Vendar pa dosedanja železnica Italijanom ne zadostuje. Napraviti hočejo železnico, ki pojde iz Trsta zapadno od sedanje železnice Trst—Herpelje, nekje pri Lupoglavi v tunelu pod to železnico,

ter potem v velikem, 7 km dolgem tunelu skozi Učko proti Opatiji in Reki.

Ta proga ne bo prekorajala višine 200 m nad morjem, bo dvotirna, brez strmin (največ 12/00) ter narejena kakor železnica prvega reda. Pripravljalna dela so že v teku, vrše se že obhodi merjenja, da se torej zdi, da Italija prav resno misli na to železnico čim prej izvrši.

Ker trgovskega prometa med Reko in Trstom niti za obstoječo železnico ni dovolj, je jasno, da Italijani te nove železnice ne delajo zaradi trgovine, temveč edino le iz strateških razlogov. Dosedanja železnica jim je preblizu naše meje, zato hočejo imeti železnico, oddaljeno od naše meje, in sicer tako, s katero bodo mogli v najkrajšem času postaviti čim večjo vojsko na našo mejo pri Reki. Za to železnico bo Italija našla denarja, daji ga

ji primanjkuje za druge bolj potrebne stvari.

Vidi se, kako se Italija dosledno in ozbiljno pripravlja za boj proti naši državi. —č.

Raznošerositi.

• **Tarifi praškega krematorija.** Praški občinski svet je določil nastopne cene za sežiganje mrtvih: za mrtvece iz Velike Prage 400 K, za žlane 300, oziroma 340 K, za otroke pod 10 leti dve tretjini navadne cene. Za shranitev žar v kolumbariju so določene posebne cene z ozirom na razred in dobo shranitve. Prostori za shranitev urn so dajajo v najem za 10 ali za 50 let.

• **Velika zaplemba srebra.** Iz Solnograda javljajo, da so 25. oktobra carinski uradniki zopet preiskali ekspresni vlak Bukarešta - Pariz in zaplenili 130 kg kovanega srebrnega in zlatega denarja. Aretirali so več oseb, ki so službovale v vlaku in ki so francoski železničarji.

• **Število prebivalstva v Rusiji.** Po ljudskem štetju, ki ga je izvedla sovjetska

vlada, šteje Rusija sedaj 130 milijonov prebivalcev. Od teh jih živi v mestih 20 milijonov, na selih pa 110 milijonov.

Polzvedbe.

Zgubila se je na praznik na južnem kolodvoru usnjena podložena rokavica. Prosim, da se jo odda v upravnistvu »Slov. Naroda«.

— Izgubila je dne 4. t. m. po poti iz Mestnega doma po Stritarjevi, Prešernovi, in Selenburgovi ul. torbica v kateri je bilo približno 480 kron. Kdor torbico najde, naj jo izroči na policijskem ravnateljsstvu proti primerni odškodnini.

Kaj je Elsaffid — to se zna!
Lekarnar Feller — Stolica.

Glavni urednik:

Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:

Ivan Podržaj.

Soba

za dva uradnika se išče za takoj. Ponudbe pod „Solidnost 7999“ na upr. Slov. Naroda.

Speditijska firma

Ludovik Ševar,

vd. na Rekeku izvršuje točno in najhitreje vse v to stroko spadajoče posle, tudi ocarinjenje.

Prodajam dolg, nov kožuh

(Reisepeitz), podložen z ovčino. Cena 3500 kron. Ponudbe pod „Huda zima“ 7994 na upravo „Slov. Naroda“.

Izurjena stenografinja

In strojejska išče službo. Ponudbe pod „Praksa 7974“ na upravnistvo Slov. Naroda.

Lepa bela postelja

iz trdega lesa in peresnica se prodaja v torek od 11 do 12. Balkan, Dunajska c., Ljubljana.

Strojejska

z štetno prakso želi premeniti mesto v Ljubljani, najraje v kaki banki. Ponudbe pod „Strojejska št. 25—7981“ na upr. Slov. Naroda.

Instrukcije

sprejme učitelja. Poučuje tudi nemščino. Ponudbe pod „Pouk 7902“ na upravo „Slov. Naroda“.

Sprejme se

več učencev za poučevanje klavirja, po najnovejši metodi. Ponudbe pod „Klavir“ na ALOMA COMPANY, anonimna družba z o. z. Ljubljana, Kongresni trg 3.

Proda se

prvovrstna gostilna z zemljiščem ter obsežnimi gospodarskimi poslopi, nahajajoč se v sredini mesta Slovenije. Naslov pri upr. Slov. Naroda.

Izurjeno

blagajničarko

in

prodajalko

za takojšen nastop išče tukajšnja detajlna trgovina. Ponudbe starejših moči pod „Izurjenost 7986“ na upravo Slov. Naroda.

Insertirajte

v Slov. Narodu.

Mošta

prvotnega, 15 hl, prav dobrega jabolkarja 15 hl, in dvoprepnata dobro ohranjena košila brom se prodajo. Ponudbe na graščino Boštani, p. Radna.

Tri izurjene saldokontiste

išče za takojšnji nastop večje podjetje v Ljubljani. Ponudbe z navdbo dosedanjega službovanja in plačilnih zahtevkov pod „E 153—7980“ na upravo Slov. Naroda.

Izobražena gospodična

z dobrim učnim izričevalom želi spremeniti službo v trgovino z mešanim blagom na Dolenjsko ali Štajersko. Ponudbe pod „Spremenja 7977“ na upravo Slov. Naroda.

Soba

prostorno, z električno razsvetljavo, opremljeno ali brez opreme, po možnosti s posebnim vzhodom, išče za takojšnji nastop ljubljanski trgovec. Ponudbe pod 33—8002 na upravo Slov. Naroda.

Enonadstropna hiša

v Ljubljani takoj na prodaj. Stanovanje na razpolago. Dali hotel na Kranjskem, kompleten, v prometnem kraju, tudi na prodaj. Ponudbe pod „Hiša in hotel 7992“ na upravo Sloven. Naroda.

Opozorilo!

Izjavljam, da nikakor nisem plačnik za dolge, ki bi jih na moje ime znabit delala moja od mene odsotna žena Josipina, ki stanuje sedaj na Cesti na Kodeljevo št. 1. Jaz imam svojo prekrbo doma.

7988 Anton Zupančič.

Preklic.

Podpisani sem v naglici obdolžil svojo postrežkinjo Marijo Mahkota, da mi je morda ona vzela denar. Preklicujem to obdolžitev v polni meri.

Ljubljana, 5. novembra 1921.

Jože Beštjančič.

PAPIR

večja množina makulturnega papirja se prodaja v upravi Slov. Naroda.

Sprejme se takoj

za Beograd k mali slovenski družini (2 osebi in eno 1/2 letno dete) za vsa hišna dela pridno in pošteno slovensko dekle. Plača po dogovoru a ne izpod 400 K mesečno s stanovanjem in hrano ter povrnitvijo vseh ročnih stroškov. Služba lahka in stalna. Na lov: J. Buković, Beograd, Mutapova broj 22.

Zenitna ponudba!

Premožen, vdovljen starejši industrijalec bi se ženo z damo, staro okrog 35 let. Ponudbe s slike pod „Industrijalec 7938“ na upravo Slov. Naroda. Diskrecija za f. m. čena.

Kupi se stavbišče

Solnata, zdrava lega, voda, elektrika ali plin v bližini. Ponudbe (ceno za □ m) pod „Vila 7995“ na upravo Slovenskega Naroda.

Sprejme se

starejša prodajalka v trgovino z mešanim blagom. Prednost dobre manufakturne. Iskatelj se sprejme 15 do 17 let stara deklica k 6 mesecev staremu otroku. Nastop lahko takoj. Ponudbe s spričevali pod „Trgovec 7983“ na upravo Slov. Naroda.

Kupujem

vsakovrsten fižol, ječmen in ječmenovo kašo, ajdo. Plača se po najboljši ceni. Ponudbe: Avgust Lopič, Dunajska cesta 41.

1000 kron nagrade

dobi, kdor odda

mesečno sobo

meblirano ali nemeblirano, s pos. b. in vzhodom, solidnemu, boljše situiranemu gospodu. — Ponudbe je poslati na g. Japelj, Ljubljana, Ravnikarjeva ulica 10.

7954

Narodna

knjigarna

v Ljubljani

Prešernova ulica št. 7.

priporoča

kancelijski, konceptni, pisemski, ovični inbarvani papir,

Razete s pisemskim papirjem.

Trgovske knjige

v vseh velikostih, rtane z eno ali z dvema kolonama, vezane v papir, platno ali polusnje.

Odjemalne knjižice po različnih cenah.

Zaloga šolskih zvezkov.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Velika izbor

vseh pisarniških potrebščin, svinčnikov, peres, peresnikov, radirk, kamenčkov, tablic, črnila itd.

Barve za šole in umetnike.

Razglednice

pokrajinske, umetniške in narodne i. t. d.

Štiberni za slike in dopisnice,

Poezijske knjige.

Odda se gostilna

s prvovrstnimi lokali v mestu na račun. Naslov pri upravi Slov. Naroda.

Išče se

skladščik za les in delavodja za žago (polnozajemnik). Oba morata biti svoje stroke popolnoma vešči in dobra manipulanta. Frano Dolenc, lesna industrija, Skofja Loka.

Blagajničarka

katera mora biti izurjena tudi v prodaji se išče za takojšnji nastop. Plača po dogovoru. Ponudbe s sliko pod „Manufaktura 7993“ na upravnistvo Slov. Naroda.

Blagajna!

Kupim dobro ohranjeno National registrir. blagajno veliko, z več predali, ali tudi samo na 1 predal. I. Vizovič, Zalec.

Koncesionirani

stavbenik

s K 400.000 kapitala želi vsopiti kot kompanjon v kakemu stavbenemu podjetju v Ljubljani, ali išče kompanjona, kateri ima tudi toliko kapitala. Z njim začne stavbeno podjetje. Ponudba pod „Koncesija 7876“ na upravo Slov. Nar.

7876

Samostojno

pisarniško moč

perfektno v slovenski in nemški korespondenci, knjižkovstvu in strojejski sprejme takoj pod ugodnimi pogoji trgovina Jurej Šterk, Vinica.

Divjačino in perutnino:

zajce, srne, jelene, fazane, jerebice, divje race istotako piščance kokoši, goske, race, pularde, purane itd., kupi v vsaki množini po najvišjih cenah eksport perutnine in divjačine. E. Vajda, Čakovce, Medimurje. Brzjavni naslov: Vajda Čakovce Interurb. telefon: št. 59

7926

Delnica okoli 14 let staro sprejme proti plačilu trgovina s semeni Ševar & Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Nov otroški vozliček

se prodaja po nizki ceni. Aleksandrova c. 16, levo.

Dilaka

iz bolše hiše sprejme v celo okrho učiteljska rodbina. Naslov pove uprava Slov. Naroda.

Na stanovanje

se sprejme soliden gospod. Naslov pove uprava St. Naroda.

Išče se gostilna

v najem ali na račun v kakem prometnem kraju. Ponudbe pod „Gostilna 7987“ na upravnistvo Slov. Naroda.

Soba

brez hrane išče dva visokošolca. Vse ostalo po dogovoru. Ponudbe pod „Solidna 7943“ na upravo Slov. Naroda.

Meblirana soba

se išče za dva solidna gospoda event. s hrano proti dobremu plačilu. Ponudbe pod „Vojvodinec 7948“ na upravo Slov. Naroda.

Castniški plašč

dobro ohranjen, še predvojno blago, se prodaja. — Ogleda se lahko: Poljanska cesta 87, vila Bergman, pritičje.

7965

Kavarniško kubarico

in

kavarniško blagajničarko

sprejme kavarna Slon, Ljubljana.

7976

Izurjena strojejska

zmožna tudi vseh drugih pisarniških del, išče primerne mesto za popoldanske ure. Ponudbe pod „Večna 7989“ na upravo Slov. Naroda.

Takoj se sprejme agilen

trgovski pomočnik

mešane stroke, prvovrstna moč, proti dobri plači.

K. Šterk, Črnomelj.

7930

15 letna deklica

se odda v kako trgovino z mešanim blagom. Ponudbe pod „Mešano blago 7906“ na upravo Slovenskega Naroda.

Inteligenten, miren gospod

išče nameščeno čisto sobo a mestu ali v Spodnji Šiški. Ponudbe na „St. 98 Hotel Union“

7949

Zoboteknica

majhna moč, popolnoma izurjena na kavčuk ter zlato poštena ter zanesljiva išče službo za tisk. Ponudbe pod „V. A.“ na poštno ležajočo Ptujsko c. 7892

7892

Najfinije

ljutomersko vino

i. 1920 — priporočata Mali & Celestina, Ljubljana, Stara pot 9.

Trgovci!

Tvorničari!

Suvlasnik jedne dalmatinske tvrtke želi preuzeti

zastupstvo za Dalmacijo

i rebo u komisiju.

Garancije po pogodbi. Eventualne ponude na poštanski pretnac 8, Split.

7899

Zahvala.

Ker ne morem vsem svojim soobčanom in prebivalcem iz okolice, kateri so se pogreba moje nepoznane soproge vdeležili, osebno se zahvaliti, izrekam tem potom v svojem in v imenu svoje obitelji vsem, ki so mi na kakešenkoli način podali dokaz sočutja na moji težki boji, najiskrenejšo zahvalo.

LJUTOMER, dne 2. novembra 1921.

Dr. Aleksander Rossitsch.

Priložnostni nakup!

Parni stroj na 1 cilinder, sistem Rider, 40 HP, 130 obratov, zamahno kolo 2200 m/m jermen, širina venca 270 m/m; 7 1/2 atm. nadpritisik, komplet z avtomatičnim mazanjem (Kurbelwellenger, Dampfanlassventil) s kompletno opremo, za obrat popolnoma sposoben, ce ceno prodaja. — Ponudbe na oglasni zavod L. Sušnik, Maribor, Slovenska ulica št. 15.

Lesnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Obrtna banka v Ljubljani

si dovoljuje javiti, da je prejela od Ministrstva financ

dovoljenje za poslovanje z devizami in valutami

v suizisu novega pravilnika z dne 25. septembra 1921.

Naročila za nakup in prodajo izvršuje najkvalitetneje.

V Ljubljani, 7. novembra 1921.

seratni del odgovoren Valentin Kopitar.